

Øvelser til kapitel 1: Køn og rettigheder

Øvelse 1: En historisk tidslinje

Kvindens kamp for ligestilling har udspillet sig gennem det 20. århundrede med fokus på forskellige problematikker. I den følgende øvelse skal I undersøge de vigtigste begivenheder gennem historien i relation til kvindernes kamp for ligestilling og ligeværd. Jeres undersøgelser skal danne afsæt for udarbejdelsen af en fælles historisk tidslinje på holdet, der illustrerer hovedbegivenhederne og eksempler på centrale skikkelser i denne kamp. Hver gruppe studerende får til ansvar at undersøge hovedbegivenhederne inden for en afgrænset periode. Fx Gruppe 1: 1900-1920, Gruppe 2: 1920-1940, Gruppe 3: 1940-1960, Gruppe 4: 1960-1980, Gruppe 5: 1980-2000, Gruppe 6: 2000-

Grupperne undersøger hvilke centrale begivenheder, der finder sted i Europa inden for den konkrete periode og hvilke centrale skikkelser, der skal nævnes i den forbindelse. Begivenhederne beskrives på nogle kort, der kan hænges op med klemmer på en snor i lokalet.

Når tidslinjen er færdig, præsenterer hver gruppe de udvalgte personer og begivenheder. Tidslinjen danner dernæst udgangspunkt for en diskussion af, hvor langt det danske samfund er nået i forhold til at indfri den ambition om at skabe ligestilling og ligeværd mellem kønnene, som vi har forpligtet os på i menneskerettighedskonventionen. På baggrund af diskussionen formuleres i fællesskab hvilke konkrete udfordringer det danske samfund står overfor i forhold til at skabe ligestilling og lighed mellem mænd og kvinder i det kommende årti.

Øvelse 2: Mål for arbejdet med køn og ligestilling

Forpligtelsen til at arbejde med køn og ligestilling indgår ikke i den danske lovgivning for daginstitutioner på samme måde, som det er tilfældet i svensk lovgivning. I den følgende øvelse skal I reflektere over, hvordan denne forskel får betydning for det pædagogiske arbejde, og i relation hertil skal I udarbejde en konkret målsætning for det pædagogiske arbejde med køn og ligestilling i en pædagogisk institution. Arbejdet består af følgende faser:

Idéfasen: Først skal I beslutte hvilken type pædagogisk institution, I ønsker at arbejde med. Fx børnehaven, vuggestuen, SFO'en, ungdomsklubben, folkeskolen eller en anden pædagogisk institution. Dernæst skal I hver især overveje den overordnede idé med at gøre køn og ligestilling til et mål for det pædagogiske arbejde med den konkrete målgruppe. Overvej også hvilke begreber, der skal indgå i målsætningen. Præsenter jeres ideer for hinanden og skitsér jeres ideer løbende på et fælles mindmap. Det fælles mindmap danner grundlag for gruppens videre diskussion af den overordnede vision med målsætningen.

Skrivefasen: I skal parvis skrive et udkast til en konkret målsætning for arbejdet med køn og ligestilling for en pædagogisk institution. Når jeres udkast er færdige, skal I læse og diskutere de forskellige forslag. Jeres diskussioner danner afsæt for udarbejdelse af en fælles tekst, der rummer de visioner, som gruppen i fællesskab vurderer er de mest centrale.

Præsentationsfasen: Grupperne præsenterer deres målsætninger på en planche, der kan hænges op i lokalet. Grupperne fremlægger mundtligt deres målsætninger for hinanden. De forskellige målsætninger danner udgangspunkt for en fælles diskussion af ligheder og forskelle i gruppernes arbejde.

Fælles opsamling: Afslutningsvis diskuteres styrker og ulemper ved indskrive det pædagogiske arbejde med køn og ligestilling i de pædagogiske institutioners lovgivning og handleplaner. Hvilke kvaliteter og

udfordringer er der forbundet med det, der i kapitlet beskrives som henholdsvis en naturaliseret ligestillingsdiskurs og en binær tankegang?

Øvelse 3: Pædagogiske metoder til køn og ligestilling

I kapitel 1 beskrives to overordnede metoder til at arbejde med køn og ligestilling: "Ligestilling gennem mangfoldighedsstrategier" samt "Ligestilling gennem kønsadskillelse". I denne øvelse skal I undersøge, hvordan pædagogiske institutioner arbejder med køn og ligestilling, herunder hvilke metoder og strategier de tager i anvendelse. Jeres undersøgelser skal baseres på institutionernes hjemmesider. Udvælg en eller to pædagogiske institutioner (danske eller udenlandske), som I vurderer er interessante at kigge nærmere på. Diskutér institutionernes hjemmeside med udgangspunkt i følgende spørgsmål:

- Arbejder institutionen med konkrete mål for det pædagogiske arbejde med køn og ligestilling?
- Hvilke metoder og strategier tager institutionerne i anvendelse?
- Hvilke styrker og ulemper kan I få øje på i relation til institutionens arbejde med køn og ligestilling?

Efterfølgende præsenterer I de udvalgte institutioners mål og metoder for arbejdet med køn og ligestilling. De udvalgte institutioners praksis danner afsæt for en diskussion af konsekvenserne ved de valgte metoder.

Øvelse 4: En anti-diskriminerende pædagogisk praksis

I kapitel 1 beskrives PCS-modellen som et konkret redskab, der kan danne grundlag for udviklingen af en anti-diskriminerende praksis i det pædagogiske arbejde med børn og unge (Thompson 2001). Tag udgangspunkt i nogle konkrete udsagn eller handlinger fra en praksissituation og overvej, hvordan modellen kan anvendes som afsæt for udviklingen af en anti-diskriminerende praksis. Det kan dreje sig om udsagn eller handlinger, der har udspillet sig blandt børnene eller de unge, eller det kan dreje sig om ytringer eller adfærd, I har observeret udspille sig blandt de professionelle. Gruppernes arbejde med modellen kan tage udgangspunkt i følgende arbejdsfaser:

- *P-niveau*: Hver gruppe udvælger et diskriminerende udsagn eller en handling, som I vil arbejde videre med. Det valgte udsagn eller den valgte handling placeres i modellen på *P-niveau*
- *C-niveau*: Udsagnet eller handlingen undersøges i relation til det kulturelle niveau, dvs. hvordan ytringen eller handlingen knytter sig til implicite og eksplicite værdier, forståelser og adfærd, der udspiller sig inden for en gruppe.
- *S-niveau*: Udsagnet eller handlingen undersøges på et strukturelt niveau, dvs. hvordan udsagnet knytter sig til bestemte samfundsmæssige strukturer eller organiseringer. Eksempler på det strukturelle niveau kan være lovgivning og politik, mediernes fremstillinger, traditioner og normer mv.

Gruppernes analyser præsenteres og danner grundlag for en fælles diskussion af, hvordan bestemte konkrete udsagn eller handlinger er indlejret i kulturelle normer og samfundsmæssige strukturer.

Afslutningsvis diskuteres PCS-modellens anvendelighed i forhold at sætte diskrimination på dagsordenen i det pædagogiske arbejde med børn og unge. I kan tage udgangspunkt i følgende spørgsmål:

- Hvilke grupper af børn og unge kan modellen anvendes til?
- Hvilke krav stiller arbejdet med modellen til den professionelle?
- Hvad kan modellen bidrage med i forhold til at udvikle en anti-diskriminerende holdning hos børn og unge?
- Hvilke begrænsninger ved modellen kan I få øje på?